

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 12 Ιανουαρίου 2000 (17.01)
(OR. p)**

5256/00

LIMITE

**SOC 18
AG 2
ECOFIN 7
MI 1
IND 1
RECH 1
EDUC 5**

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Θέμα : Απασχόληση, οικονομικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνική συνοχή
- για μία Ευρώπη της καινοτομίας και των γνώσεων

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

**"Απασχόληση, οικονομικές μεταρρυθμίσεις και κοινωνική συνοχή
- για μία Ευρώπη της καινοτομίας και των γνώσεων"**

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Λισαβόνα, Ιανουάριος 2000

I. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΤΟΧΟ	4
1.1.	Ένας νέος στρατηγικός στόχος.....	4
1.2.	Μία επιβεβαιωτική στρατηγική.....	4
1.3.	Για ένα νέο πρότυπο.....	4
1.4.	Συντονισμός των πολιτικών.....	4
2.	ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ	5
2.1.	Μία ευρωπαϊκή πολιτική για την κοινωνία των πληροφοριών και των γνώσεων	6
2.2.	Οικοδόμηση μιας κοινωνίας της εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκή κλίμακα	7
2.3.	Ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου E&T ανοικτού στον κόσμο	7
3.	ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	8
4.	ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ : ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ	10
4.1.	Οι ενεργοί πολιτικές και η ευρωπαϊκή στρατηγική της απασχόλησης	10
4.2.	Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας, με ενίσχυση της βάσης υποστήριξής της.....	11
4.3.	Ενίσχυση της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού	12
5.	ΜΑΚΡΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	12
6.	ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ.....	13
7.	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.....	14

1. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΤΟΧΟ

1.1. Ένας νέος στρατηγικός στόχος

Με την έναρξη της νέας χιλιετίας, η Ευρώπη απαιτεί ένα νέο οραματισμό και μία μακροπρόθεσμη στρατηγική. Διατηρώντας τις καλύτερες παραδόσεις και αξίες της, η Ευρώπη πρέπει να οικοδομηθεί ως πολιτισμός που βασίζει την οικονομική και κοινωνική ευημερία του στην αξιοποίηση των γνώσεων, της πολιτιστικής πολυμορφίας και της συνοχής, και ο οποίος διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην προώθηση μιας παγκόσμιας πιο ισορροπημένης, ειρηνικής και αλληλεγγύου τάξης.

Πρέπει να καθορισθεί ένας νέος στρατηγικός στόχος για την προσεχή δεκαετία : να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε παγκόσμια κλίμακα, ο οικονομικός χώρος που θα βασίζεται στην καινοτομία και στις γνώσεις, δυναμικότερος και ανταγωνιστικότερος, που θα μπορεί να ανυψώσει τα επίπεδα οικονομικής αύξησης, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης, και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

1.2. Μία επιβεβαιωτική στρατηγική

Για την οικοδόμηση της Ευρώπης ανοίγει μία νέα περίοδος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποκτά μεγαλύτερη σημασία όσον αφορά την οικονομική, κοινωνική και πολιτική διάσταση. Στα σημαντικά επιτεύγματα της ενιαίας αγοράς και του ενιαίου νομισματός προστίθενται πρωτοβουλίες που αφορούν την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική της ασφάλειας καθώς και ένα κοινό χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Επίσης η διαδικασία της διεύρυνσης προχωρεί τώρα με όλη της την έκταση. Πρόκειται για βήματα ιστορικής σημασίας για την επιβεβαίωση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Παρά την οικονομική ανάκαμψη, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, μεταξύ άλλων η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός και οι κίνδυνοι μελλοντικής έλλειψης ισορροπίας των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που εκφράζουν, επίσης, βαθύτερες διαρθρωτικές δυσκολίες που απαιτούν θαρραλέες μεταρρυθμίσεις. Αυτές τις δυσκολίες επιτείνουν οι αναπόφευκτες προκλήσεις που προέρχονται από την παγκοσμιοποίηση, τις τεχνολογικές αλλαγές και την γήρανση του πληθυσμού.

Η οικονομική και κοινωνική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πρέπει να θεωρείται ως απάντηση άμυνας προς αυτές τις προκλήσεις, αλλά ως καταφατική και δημιουργική απάντηση προς τις νέες ευκαιρίες που ανοίγονται. Πρόκειται για νέο ορισμό του ρόλου της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία, για την οικοδόμηση νέου ανταγωνιστικού χώρου, ανοίγοντας το δρόμο για νέες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και οργανώνοντας την κίνηση αυτή με κοινωνική συνοχή.

Είναι απαραίτητο να επιτευχθούν εκ νέου οι συνθήκες πλήρους απασχόλησης, μιας πλήρους απασχόλησης προσαρμοσμένης στην διαμορφούμενη κοινωνία, περισσότερο ανοικτής στις επιλογές των γυναικών και ανδρών της Ευρώπης. Για το σκοπό αυτόν, είναι αναγκαία η διαχείριση μιας δυναμικής της ανάπτυξης που να εγγυάται για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης - ένα σταθερό ετήσιο μέσο ποσοστό τουλάχιστον 3%.

1.3. Για ένα νέο πρότυπο

Η μακρο-οικονομική σταθερότητα έχει θεμελιώδη σημασία για την ενίσχυση του Ευρώ και για την διασφάλιση σταθερής ανάπτυξης. Είναι επίσης απαραίτητο να τονωθεί τώρα ο δυναμισμός, η επιχειρησιακή πρωτοβουλία και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Η σημερινή βελτίωση της οικονομικής συγκυρίας αποτελεί την κατάλληλη στιγμή για να αναληφθούν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

Σε παγκόσμια κλίμακα οι χώρες προσπαθούν να προοδεύσουν, προσπαθώντας να ισορροπήσουν μεταξύ ανοίγματος, πολυμορφίας και συνοχής. Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις καθορίζουν τις στρατηγικές τους, σε παγκόσμιο επίπεδο και αυξάνονται συνεχώς οι κινήσεις κεφαλαίων των μεγάλων χρηματοοικονομικών κέντρων, σε συνάρτηση με την ανταγωνιστικότητα των χωρών και των επιχειρήσεων. Αυτό εξαρτάται όλο και περισσότερο από την ικανότητα ταχείας και καινοτόμου ανταπόκρισης στις περισσότερο εξατομικευμένες ανάγκες που εκφράζονται στις αγορές. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να παραχθούν και να διαδοθούν τεράστιες ποσότητες γνώσεων, και τούτο έχει καταστεί εφικτό λόγω της διεξαγόμενης επανάστασης της τεχνολογίας των πληροφοριών και της επικοινωνίας.

Ένα νέο πρότυπο εμφανίζεται. Δεν πρόκειται μόνο για μια τεχνολογική επανάσταση, αλλά για μια μείζονα μεταβολή των κοινωνικών ανταλλαγών γνώσεων που έχουν επιπτώσεις σε όλους τους θεσμούς, από το σχολείο ως την επιχείρηση, από τις δημόσιες υπηρεσίες ως τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Βρισκόμαστε σε μεταβατικό στάδιο προς μία κοινωνία και μία οικονομία της καινοτομίας και των γνώσεων.

Η καινοτομία και οι γνώσεις μετατρέπονται όλο και περισσότερο σε σημαντική πηγή πλούτου καθώς και στην κυριότερη αιτία των διαφορών μεταξύ χωρών, επιχειρήσεων και προσώπων. Εμφανίζονται έτσι νέες ευκαιρίες για να καθορισθεί εκ νέου η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και να δημιουργηθούν νέες θέσεις απασχόλησης, αλλά και νέοι κίνδυνοι κοινωνικού αποκλεισμού.

1.4. Συντονισμός των πολιτικών

Παρά την αδιάψευστη επιτυχία σε μερικούς τομείς, η Ευρώπη καθυστερεί σημαντικά στη μετάβαση αυτή προς μια οικονομία βασισμένη στην καινοτομία και στις γνώσεις. Η καθυστέρηση αυτή εκδηλώνεται στην παραγωγή και διάδοση πολλών τεχνολογιών των πληροφοριών, αλλά και στην προσαρμογή των κοινωνικών σχέσεων και θεσμών προς τις νέες δυνατότητες που ανοίγουν αυτές οι τεχνολογίες. Ενόσω δεν επιτυγχάνεται αυτή η προσαρμογή προς το νέο πρότυπο, θα είναι ελλιπής η οικονομική ανάπτυξη και θα υπάρχουν αυξημένοι κίνδυνοι ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Είναι απαραίτητο να επιταχυνθεί η τεχνολογική μεταβολή, αλλά και οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Πρέπει η μάθηση να γίνεται

E:\Documents\01A - Main\07 - Πορτογαλία Γενικά - - Επαφές κληρονομιάς Υλικό\00 - Προεδρία Ε.Ε\Έγγραφο Προεδρίας για Ακαδημία - Οικονομικές Μεταρρυθμίσεις και Κοινωνική Συνοχή - small size doc

ταχύτερα με την ορθή πρακτική, αλλά πρέπει και να δημιουργούνται νέες ορθές πρακτικές. Επίσης είναι απαραίτητη η καινοτομία στις πολιτικές μεθόδους.

Μία οικονομική και κοινωνική στρατηγική για την ανανέωση των βάσεων της ανάπτυξης στην Ευρώπη πρέπει να συνδυάζει τις μακροοικονομικές πολιτικές, τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις και τις διαρθρωτικές πολιτικές, τις ενεργούς πολιτικές για την απασχόληση, καθώς και τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής προστασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει σήμερα θεσμικές διαδικασίες που έχουν οργανωθεί για την ανάπτυξη αυτών των πολιτικών, και συγκεκριμένα τη διαδικασία της Κολωνίας για τις μακροοικονομικές πολιτικές, τη διαδικασία του Κάρντιφ για τις πολιτικές και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και τη διαδικασία του Λουξεμβούργου για τις πολιτικές της απασχόλησης. Ωστόσο δεν προτείνουμε να αρχίσει μία νέα διαδικασία της Λισαβόνας.

Θεωρούμε όμως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας ως εξαιρετική ευκαιρία για την δημιουργία των προϋποθέσεων για τους εξής στόχους :

A/ τη διάρθρωση, απλούστευση και εμβάθυνση των υφισταμένων διαδικασιών, ενισχύοντας τον συντονισμό τους και λαμβάνοντας υπόψη ένα νέο στρατηγικό στόχο.

B/ την απόδοση νέων διαστάσεων σε βασικούς τομείς όπως είναι η προετοιμασία μιας οικονομίας της καινοτομίας και των γνώσεων, η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, ο εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας.

Γ/ την ανάπτυξη των μεθόδων συντονισμού που θα επιτρέψουν να υλοποιηθούν, να εκτιμηθούν και να επαληθευθούν οι στόχοι και τα μέσα της πολιτικής.

Αυτές οι μέθοδοι μπορούν να ποικίλλουν. Για παράδειγμα : στην περίπτωση της κοινωνικής προστασίας, η κοινή ανάλυση, η συνεργασία και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών· ή στην περίπτωση της πολιτικής για την κοινωνία της πληροφορίας, ο καθορισμός κατευθυντηρίων γραμμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εθνικών προγραμμάτων και μιας διαδικασίας *benchmarking* (συγκριτικής αξιολόγησης) με δείκτες αναφοράς που θα επιτρέπουν την ενδοευρωπαϊκή σύγκριση και τη σύγκριση με άλλους χώρους. Πρόκειται για ανοικτή μέθοδο συντονισμού που επιτρέπει τον συνδυασμό της συνοχής με την εθνική πολυμορφία. Θα μάθουμε ταχύτερα να ανταποκρινόμαστε στην διαρθρωτική μεταβολή.

Την ανάπτυξη αυτών των μεθόδων πρέπει να υποστηρίξει στις διάφορες φάσεις της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως απαραίτητο καταλυτικό στοιχείο.

Η Ευρώπη πρέπει να ανακαλύψει την δική της οδό για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και μιας οικονομίας βασισμένης στην καινοτομία και τις γνώσεις. Η Ευρώπη διαθέτει πλούσια επιστημονική και πολιτιστική κληρονομιά καθώς και τεράστια ικανότητα δημιουργίας νέων γνώσεων. Η Ευρωπαϊκή οδός πρέπει να ανοίξει ευκαιρίες πρόσβασης στις γνώσεις, πρέπει να αξιοποιήσει την πολιτιστική πολυμορφία και πρέπει να επωφεληθεί αυτής της μετάβασης για να σφυρηλατήσει καλύτερα την ευρωπαϊκή της ταυτότητα, την ταύτιση των πολιτών με ένα ευρωπαϊκό όραμα που θα καθορίσουν οι ίδιοι.

Μία πορεία που βασίζεται στην προοδευτική οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου, στην άσκηση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας και στην προώθηση του διαλόγου με τους διάφορους παράγοντες, με ιδιαίτερη έμφαση για τους κοινωνικούς εταίρους. Μία έκφραση αυτής της αντιμετώπισης θα αποτελέσει το Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου, που θα προωθηθεί τον Ιούνιο, το οποίο θα συγκεντρώσει εκπροσώπους των κυβερνήσεων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των κοινωνικών εταίρων, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Ευρώπη διέρχεται στάδιο σημαντικών μεταβολών. Σε εμάς τους ευρωπαίους έγκειται να την διαμορφώσουμε, με την δημιουργικότητα και την πολιτική μας βούληση.

2. ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Η απάντηση της Ευρώπης στην ψηφιακή επανάσταση, όπως και η απάντηση της Αμερικής, άρχισε με την επικέντρωση στις τεχνολογίες πληροφοριών, κατόπιν στις αρτηρίες πληροφοριών και ακολούθως στην κοινωνία της πληροφορίας. Σήμερα αρχίζει να διαφαίνεται σαφώς ότι το πρόβλημα δεν είναι μόνο πρόβλημα πληροφοριών αλλά και γνώσεων και καινοτομίας, και όχι μόνο τεχνολογικής εξέλιξης, αλλά και οικονομικής και κοινωνικής εξέλιξης.

Όλες οι κοινωνίες βασίζονται στις γνώσεις. Ο νεωτερισμός είναι ότι οι τεχνολογίες των πληροφοριών και της επικοινωνίας μεταβάλλουν την φύση της διαδικασίας συσσώρευσης των γνώσεων. Οι εξοπλισμοί, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες ενσωματώνουν όλο και περισσότερες γνώσεις. Η πρώτη ύλη της εργασίας είναι όλο και περισσότερο οι γνώσεις. Ωστόσο, πολλά διλήμματα είναι ακόμη εκκρεμή νεοεμφανιζόμενο πρότυπο : με ποιόν τρόπο θα αναπτυχθούν τα στρατηγικά τμήματα των νέων κλιμάκων αξιών που οργανώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο; Με ποιόν τρόπο θα επιτραπεί η πολιτιστική πολυμορφία στον οικοδομούμενο κυβερνοχώρο; Με ποιόν τρόπο θα τονωθεί η καινοτομία όχι μόνο της διαδικασίας, αλλά και των προϊόντων και των υπηρεσιών, ώστε να εντατικοποιηθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης; Με ποιόν τρόπο θα εξοπλισθούν οι εργαζόμενοι έναντι μιας πολύ ταχύτερης εξέλιξης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων; Με ποιόν τρόπο θα αντιμετωπισθούν οι νέες κοινωνικές ανισότητες;

Λαμβάνοντας υπόψη την ευρεία σημασία του νέου προτύπου και τα εκκρεμή προβλήματα, η ευρωπαϊκή στρατηγική που πρέπει να προσδιορισθεί πρέπει :

A/ Να δημιουργήσει μία δυναμική ωθούμενη από την επιδίωξη τόνωσης της καινοτομίας προϊόντων και υπηρεσιών, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών και θα επηρεάζει τις τεχνολογικές επιλογές από την πλευρά της προσφοράς.

B/ Να δημιουργήσει άλλο ανταγωνιστικό χώρο σε υποδομές, σε *hardware* και *software*, σε διαθέσιμες γνώσεις, σε επιχειρησιακή ικανότητα και σε περισσότερες ειδικευμένες θέσεις απασχόλησης - πράγμα που απαιτεί μεγάλη επιτάχυνση της άυλης επένδυσης.

Γ/ Να εισαγάγει οριζοντίως την μέριμνα για την κοινωνική ένταξη.

Δ/ Να διαδραματίζει πρωτόβουλο ρόλο στην οργάνωση του κυβερνοχώρου (τρέχουσες διαπραγματεύσεις για το ηλεκτρονικό εμπόριο, αρχείο διευθύνσεων στο Διαδίκτυο).

Εκτός αυτού, η γενικευμένη ανάπτυξη επιστημονικών και τεχνικών αρμοδιοτήτων πρέπει να θεωρηθεί ως βασικός παράγων για την πολιτική της απασχόλησης στην Ευρώπη. Η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός επιστημονικών και τεχνολογικών αρμοδιοτήτων και η γενίκευση των αρμοδιοτήτων στις τεχνολογίες των πληροφοριών αποτελούν κεντρικά στοιχεία της δημιουργίας ειδικευμένων θέσεων απασχόλησης και της οικοδόμησης μιας ανταγωνιστικής οικονομικής και κοινωνικής βάσης. Για την υλοποίηση αυτών των στόχων, πρέπει να διακριθεί ο ρόλος του επιστημονικού και τεχνολογικού πολιτισμού όλου του πληθυσμού, παράλληλα με την απαίτηση προηγμένης επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης που υποστηρίζεται από μία ισχυρή και ανοικτή ευρωπαϊκή πολιτική Ε και Τ.

Μέσα σε αυτό το διευρυμένο πλαίσιο η πολιτική για την κοινωνία της πληροφορίας και των γνώσεων δεν μπορεί να διακριθεί από την πολιτική Ε & Τ και την πολιτική της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και πρέπει επίσης να συναρθωθεί με τις πολιτικές υποστήριξης της καινοτομίας (βλ. σημείο 3).

2.1. Μία Ευρωπαϊκή πολιτική για την κοινωνία των πληροφοριών και των γνώσεων

Από την πλευρά της επιδίωξης γνώσεων, η πολιτική αυτή πρέπει :

Α/ Να ενθαρρύνει την καινοτομία στα προϊόντα και τις υπηρεσίες με περισσότερο περιεχόμενο στις γνώσεις, που μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των πολιτών (όσον αφορά τις μεταφορές, τον τουρισμό, το περιβάλλον, την δημόσια διοίκηση, την υγεία και την συνδρομή προς τους ηλικιωμένους). Πρόκειται για σημαντικό χώρο που πρέπει να διερευνηθεί για να πολλαπλασιασθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Β/ Να επισπεύσει την διάδοση στις επιχειρήσεις των τεχνολογιών των πληροφοριών που συνδέονται με τα συστήματα ελαστικής παραγωγής, με το ηλεκτρονικό εμπόριο, με την τηλεεργασία, την τηλεϊατρική, καθώς και των μεθοδολογιών διαχείρισης των πληροφοριών και των γνώσεων.

Γ/ Να βελτιώσει τα προσόντα των εργαζομένων για να αντιμετωπίσουν με τις τεχνολογίες των πληροφοριών, εγκρίνοντας ένα κατάλογο βασικών αρμοδιοτήτων, δημιουργώντας ένα ευρωπαϊκό δίκτυο ανοικτών κέντρων κατάρτισης με τεχνολογίες πολυμέσων και μάθησης εξ αποστάσεως, και προσφέροντας κίνητρα στις επιχειρήσεις για συνεχή κατάρτιση και την έγκριση οργανισμών συνεχούς επιμορφώσεως. Ένα "ευρωπαϊκό διαβατήριο" για τις τεχνολογίες των πληροφοριών πρέπει να αποτελέσει στόχο προτεραιότητας. Πρόκειται για ώθηση για την απόκτηση και πιστοποίηση βασικών ικανοτήτων στις τεχνολογίες των πληροφοριών από το σύνολο του ευρωπαϊκού πληθυσμού και υποχρεωτικά από τις νέες γενεές σπουδαστών.

Δ/ Να διαδίδει τις τεχνολογίες των πληροφοριών σε όλο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, εξοπλίζοντας όλους τους οργανισμούς με υπολογιστές συνδεδεμένους με το Διαδίκτυο και με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό .

Ε/ Να χορηγήσει εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό και υποστήριξη για να τονώσει την προσαρμογή όλων στις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας της πληροφορίας και των γνώσεων, προσέχοντας ιδιαίτερα τις κατηγορίες που κινδυνεύουν από μείζονα κοινωνικό αποκλεισμό.

ΣΤ/ Να εκσυγχρονίζει τις δημόσιες υπηρεσίες επωφελούμενη από τις τεχνολογίες των πληροφοριών για τη βελτίωση της πρόσβασης στις πληροφορίες και την παροχή υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Από πλευράς προσφοράς γνώσεων, η πολιτική αυτή πρέπει :

Α/ Να ενισχύσει τα ευρωπαϊκά δίκτυα για την παραγωγή Ε & Α, εμβαθύνοντας τη συνεργασία και τον συντονισμό όχι μόνο με βάση το πρόγραμμα πλαίσιο, αλλά και μέσω όλων των άλλων προγραμμάτων διεθνούς επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας ("Eureka", "Cost"), των διακυβερνητικών επιστημονικών οργανισμών (ΕΟΔ (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος), CERN (Ευρωπαϊκή Οργάνωση Πυρηνικών Ερευνών), EMBL (Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Μοριακής Βιολογίας), ESRF (Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Ακτινοβολίας Συγχρότρου), κλπ) και των ιδίων των εθνικών προγραμμάτων.

Β/ Να αναπτύξει τις βιομηχανίες περιεχομένων και να δημιουργήσει μία βάση περιεχομένων δημόσιας πρόσβασης. Για το σκοπό αυτό, θα έχει θεμελιώδη σημασία η έγκριση μέτρων που προωθούν την ψηφιοποίηση και την δυνατότητα πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες δημοσίου ενδιαφέροντος και την θέση στη διάθεση της βιομηχανίας των περιεχομένων που κατέχει το κράτος, ενόψει της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας.

Γ/ Μα αναπτύξει τα μέσα *software* για την επικοινωνία και την παραγωγή γνώσεων (συγκεκριμένα όσον αφορά την ηλεκτρονική επεξεργασία των φυσικών γλωσσών, προκειμένου να επεκταθεί η ανταλλαγή μεταξύ γλωσσών και πολιτισμών, οι βιομηχανίες περιεχομένων, το ηλεκτρονικό εμπόριο, η εκπαιδευτική τηλεματική κλπ).

Δ/ Να επιταχύνει την οικοδόμηση διευρωπαϊκών δικτύων τηλεπικοινωνιών ευρείας ζώνης (φίλελευθεροποίηση, καθορισμός προτύπων, διαλειτουργικότητα) και να προωθήσει την δυνατότητα πρόσβασης υπό ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο όρους.

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία "Ε-Ευρώπη" την οποία πρότεινε πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και η ανακοίνωσή της σχετικά με την "Στρατηγική για την απασχόληση στην κοινωνία της πληροφορίας", πρέπει να χρησιμεύσουν ως καταλύτες για το σχέδιο δράσης το οποίο θα προετοιμάσουν στο άμεσο μέλλον η Προεδρία και η Επιτροπή, όπως αποφασίσθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα αξιολογηθούν οι στόχοι και οι προσανατολισμοί αυτού του σχεδίου δράσης, κατά τρόπον ώστε να καταστεί δυνατή η εκπόνηση, από την Προεδρία και την Επιτροπή, των δεικτών *benchmarking* που θα εγκριθούν σε εθνικές πρωτοβουλίες για την κοινωνία της πληροφορίας και των γνώσεων, με έναρξη ισχύος το 2001, σύμφωνα με την μέθοδο ανοικτού συντονισμού μεταξύ κρατών μελών, που θα εγκριθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Feira τον Ιούνιο.

Είναι επείγον να αναπτυχθούν δείκτες αναφοράς που θα υποστηρίζουν τις διαδικασίες *benchmarking* οι οποίες συνδέονται με πραγματική πολιτική πρόοδο. Η έγκριση ενός Σχεδίου για την κοινωνία της πληροφορίας και των γνώσεων πρέπει να κινητοποιήσει

σθεναρά την Ευρώπη για την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων και για τη διάδοση ορθών πρακτικών. Αυτό το Ευρωπαϊκό Σχέδιο δράσης πρέπει να εμπνεύσει εθνικά σχέδια που θα ενσωματώνονται στις εθνικές στρατηγικές ανάπτυξης και θα συναρθρώνονται με τα αντίστοιχα εθνικά σχέδια για την απασχόληση.

2.2. Οικοδόμηση μιας κοινωνίας της εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκή κλίμακα

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να τοποθετούνται πέραν των διαδοχικών μεταρρυθμίσεων των υφισταμένων συστημάτων. Πρέπει να έχουν ως στόχο την οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού χώρου δια βίου μάθησης και να καταλήξουν στην εμφάνιση μιας κοινωνίας της γνώσης (*learning society*) με ευκαιρίες για όλους. Χωρίς την κοινωνία της γνώσης η μετάβαση προς μια οικονομία βασισμένη στις γνώσεις θα προκαλέσει νέα ρήγματα και νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού.

Μία κοινωνία της γνώσης πρέπει να είναι οργανωμένη για να παράσχει διαφοροποιημένες και αρμόζουσες απαντήσεις στις διάφορες συγκεκριμένες ομάδες: νέους, ανέργους ενηλίκους, εργαζομένους που κινδυνεύουν να χάσουν τη θέση εργασίας τους, αλλά και επιχειρηματίες, μεσαία και ανώτερα στελέχη, χωρίς να λησμονούμε την μεγάλη μάζα των εργαζομένων που πρέπει να έχουν πρόσβαση σε πραγματικές ευκαιρίες επιμόρφωσης δια βίου. Και εδώ πρόκειται για προνομίωχο πεδίο παρέμβασης των κοινωνικών εταίρων, διότι δεν είναι δυνατό να υπάρξει δια βίου μάθηση χωρίς ανάμιξη των επιχειρήσεων. Τούτο πρέπει επίσης να αποτελέσει κεντρική μέριμνα των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη νεότητα.

Εκτός αυτού, είναι απαραίτητο να κατευθυνθούν οι πολιτικές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης προς την υποστήριξη της δημιουργίας μεγάλου αριθμού ειδικευμένων θέσεων απασχόλησης. Αυτή η δυνατότητα υπάρχει ήδη σήμερα. Ωστόσο αυτές οι θέσεις απασχόλησης θα δημιουργηθούν πράγματι μόνο εφόσον υπάρχει ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό το οποίο θα τις καλύψει.

Η διαφοροποίηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης μεταξύ κρατών μελών είναι σημαντική. Ωστόσο, παρά τους γενικότερους στόχους προσωπικής, κοινωνικής και πολιτιστικής εξέλιξης των πολιτών, υπάρχουν κοινές ανησυχίες όσον αφορά την σημασία της κατάρτισης έναντι των απαιτήσεων των νέων θέσεων απασχόλησης. Με αυτό το στόχο θα χρειασθεί να ενισχυθεί η συμβολή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για τις κατευθυντήριες γραμμές της απασχόλησης στο πλαίσιο της διαδικασίας του Λουξεμβούργου, για να δοθεί ανταπόκριση σε κοινά προβλήματα, όπως είναι :

A/ Να εξελιχθούν οι σχολές και τα εκπαιδευτικά κέντρα σε κέντρα μάθησης, χρησιμοποιώντας τις καταλληλότερες μεθοδολογίες ώστε να υπάρξει ανταπόκριση σε μεγαλύτερη ποικιλία συγκεκριμένων ομάδων. Να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οργανισμών επιμόρφωσης των επιχειρήσεων και να αξιοποιηθούν επίσης οι νέοι χώροι μάθησης.

B/ Να ενθαρρυνθεί η κινητικότητα φοιτητών, καθηγητών και εκπαιδευομένων, συγκεκριμένα με την αναγνώριση των διπλωμάτων και περιόδων σπουδών και κατάρτισης.

Γ/ Να εφοδιαστούν τα ιδρύματα αυτά με εξοπλισμό πληροφορικής, να συνδεθούν με το Διαδίκτυο και να τοποθετηθεί διδακτικό και άλλο ειδικό προσωπικό με ενημερωμένη και προσαρμοσμένη στους στόχους κατάρτιση.

Δ/ Να αναβαθμιστεί η παραγωγή περιεχομένου σε συνδυασμό με την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών και να προωθηθεί η γενικευμένη ανάπτυξη των επιστημονικών και τεχνικών δεξιοτήτων ως ουσιαστική βάση για τη δημιουργία θέσεων ειδικευμένου προσωπικού.

Ε/ Να αναπτυχθούν οι διαδικασίες σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού για όλους, με βάση τον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης.

ΣΤ/ Να δημιουργηθούν ευέλικτα συστήματα επικύρωσης των κεκτημένων γνώσεων.

Ζ/ Να δημιουργηθούν νέοι τρόποι χρηματοδότησης και διαχείρισης του χρόνου, οι οποίοι θα διευκολύνουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση και τη δια βίου κατάρτιση.

Η έναρξη των προγραμμάτων «Σωκράτης» και «Leonardo da Vinci», τα οποία αποτελούν πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της Διάσκεψης Υπουργών Παιδείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στις 17-18 Μαρτίου. Με τα προγράμματα αυτά, ενισχύεται η ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, με βάση την οργάνωση δικτύων ανταλλαγών, την παραγωγή περιεχομένου και κοινών αναφορών, τον προσδιορισμό αναγκών κατάρτισης και την προώθηση της κινητικότητας και της ισοτιμίας μεταξύ διπλωμάτων. Η βασική αυτή δράση πρέπει να ενισχυθεί, ενώ το πεδίο εφαρμογής της θα διευρυνθεί περαιτέρω, εάν συμπληρωθεί με ανοικτή μέθοδο συντονισμού μεταξύ κρατών μελών.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας πρέπει να προωθηθεί :

A/ Τον καθορισμό της συμβολής των εκπαιδευτικών πολιτικών έναντι των πολιτικών απασχόλησης δυνάμει της διαδικασίας του Λουξεμβούργου.

B/ Άλλους τρόπους συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως ως προς την κινητικότητα των διδασκόντων, των σπουδαστών και των εκπαιδευομένων και ως προς τη δυνατότητα κατάρτισης Ευρωπαϊκού Χάρτη βασικών ικανοτήτων, ο οποίος να αποτυπώνεται στην ανανέωση του προγράμματος σπουδών. Ο ευρωπαϊκός πληθυσμός και ιδίως οι νέοι, πρέπει να διαθέτουν μαζική πρόσβαση σε βασικές ικανότητες, όπως να μπορούν να κατανοούν και να επιλύουν προβλήματα, να διαπλάθουν επιστημονικό πνεύμα και τεχνικές δεξιότητες, να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες των πληροφοριών, να μιλούν άλλες γλώσσες, να αναπτύσσουν ικανότητες ανάληψης πρωτοβουλίας και επιχειρηματικού πνεύματος, να είναι ενεργοί, ελεύθεροι και υπεύθυνοι πολίτες.

2.3. Ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου E & T ανοικτού στον κόσμο

Η ευρωπαϊκή πολιτική επιστήμης και τεχνολογίας (E & T) διήλθε από διαδοχικές φάσεις : πρώτον, επικεντρώθηκε στα μεγάλα σχέδια βασικής έρευνας που διεξήχθησαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στη συνέχεια στα μεγάλα ευρωπαϊκά σχέδια προανταγωνιστικού χαρακτήρα και, πιο πρόσφατα, προσανατολίστηκε στην έρευνα που συνδέεται με την επιχειρησιακή καινοτομία. Ύστερα από γενικό απολογισμό, παρά τις μεγάλες εθνικές διαφορές, η σημερινή κατάσταση παρουσιάζει σημαντικές ανεπάρκειες κατά τη σύγκριση

E:\Documents\011A - Μαίη\07 - Πορτογαλία Γενικά - Εκπαίδευση, πληροφορική, Υλικά\00 - Προεδρία Ε.Ε\Έγγραφο Προεδρίας για Απασχόληση - Οικονομικές Μεταρρυθμίσεις και Κοινωνική Συνοχή - small size doc

μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ :

- >> Περιορισμένες συνθήκες για την καινοτόμο βασική έρευνα.
- >> Μειωμένη ευαισθησία της δημόσιας έρευνας ως προς τις ανάγκες της αγοράς.
- >> Μειωμένη συμβατότητα του ιδιωτικού τομέα στις δραστηριότητες E & T.
- >> Χαμηλή λειτουργικότητα των διεπαφών (interface) μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στον τομέα της E & T.
- >> Μειωμένη προσπάθεια προώθησης επιστημονικής και τεχνολογικής κουλτούρας.
- >> Στοιχειώδης θεσμική ικανότητα άσκησης των ευρωπαϊκών πολιτικών E & T.

Ωστόσο, η κληρονομιά και οι ικανότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο αφθονούν και η Ευρώπη πρέπει να φιλοδοξεί να έχει την πρωτοπορία όσον αφορά την εκπόνηση επιστημονικών γνώσεων. Αυτό έχει πρωταρχική σημασία για την ανανέωση της οικονομικής βάσης της απασχόλησης. Για το σκοπό αυτό πρέπει να οργανωθεί σε δύο διαφορετικά επίπεδα :

- >> Στο επίπεδο της θεμελιώδους έρευνας όπου πρέπει να δοθεί ευρωπαϊκή διάσταση για την επίτευξη αποτελεσμάτων κλίμακας και φάσματος. Αυτό απαιτεί την οργάνωση ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας με βάση δίκτυα από κοινού εργασίας και χρησιμοποίηση κοινών υποδομών που θα επιτρέψουν να ξεπεραστεί η παρούσα κατάσταση καταμερισμού και υπεροχής μεταξύ εθνικών φορέων. Το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης (E & A) θα πρέπει να χρησιμεύσει ως κίνητρο των δικτύων αυτών σε συνεργασία με άλλα μέσα πολιτικής.
- >> Στο επίπεδο της εφηρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης όπου πρέπει να ενισχυθεί η επιχειρησιακή E & A, να διεθνοποιηθεί αλλά και να εμβυθυνθεί η σύζευξη μεταξύ των επιχειρήσεων και των περιφερειακών και τοπικών συστημάτων καινοτομίας, αξιοποιώντας την πολυμορφία παραγόντων ανταγωνισμού στην Ευρώπη, τόσο στην περίπτωση της προηγμένης βιομηχανίας όσο και στην παραδοσιακή υπό εκσυγχρονισμό βιομηχανία ή στην περίπτωση των υπηρεσιών.

Ο συντονισμός μεταξύ των δύο επιπέδων αυτών, σε ευρωπαϊκή κλίμακα, πρέπει να ανταποκρίνεται στις νέες ευκαιρίες. Η δημιουργία αποτελεσματικότερων μηχανισμών συντονισμού αποδεικνύεται σήμερα απαραίτητη σε πολλούς τομείς : ωκεανολογία, μετεωρολογία, κλπ.

Καθορίζονται συνεπώς οι εξής προτεραιότητες :

A/ Να εντατικοποιηθεί ο ευρωπαϊκός συντονισμός στις διάφορες μορφές οργάνωσης των συστημάτων E & T, συνδυάζοντας τους πόρους σε τοπικό, τομεακό και διεθνές επίπεδο για τη βελτίωση της δημιουργίας, της διάδοσης και της προσαρμογής των γνώσεων καθώς και της εξεύρεσης νέων ευκαιριών επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης με την αναθεώρηση των υφιστάμενων οργάνων συντονισμού ή με τη δημιουργία κατάλληλων ευρωπαϊκών φορέων.

B/ Να δημιουργηθεί διευρωπαϊκό δίκτυο διαβίβασης δεδομένων υψηλής ταχύτητας με μειωμένο κόστος χρήσης με σκοπό την υποστήριξη της αποτελεσματικής οικοδόμησης ενός ευρωπαϊκού επιστημονικού χώρου. Το εν λόγω δίκτυο ευρέως φάσματος θα πρέπει να υποστηρίζει όχι μόνο την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της E & T αλλά και τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κέντρων κατάρτισης, βιβλιοθηκών καθώς και επιστημονικών κέντρων και μουσείων.

Γ/ Να δημιουργηθούν οι συνθήκες για να τονωθεί η κινητικότητα του προσωπικού που απασχολείται στον τομέα της E & T, προκειμένου τα ευρωπαϊκά συστήματα να ανοίξουν στις ανταλλαγές με το εξωτερικό. Η Ευρώπη πρέπει να ενισχύσει το ρόλο της ως σημαντικού παγκόσμιου κέντρου παραγωγής E & A, που εντάσσεται πλήρως στα σημαντικά διεθνή δίκτυα και είναι ικανό να προσελκύει νέα ταλέντα από όλο τον κόσμο.

Δ/ Να προωθηθεί η επιστημονική και τεχνολογική κουλτούρα των ευρωπαίων πολιτών, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων και σχολείων, παρέχοντας κίνητρα για συντονισμένη παραγωγή περιεχομένων επιστημονικού χαρακτήρα σε πολλές γλώσσες, προωθώντας την εξαγωγή τους εκτός Ευρώπης και καθιστώντας ελκυστικότερα τα επαγγέλματα στον επιστημονικό και τεχνολογικό τομέα.

Βάσει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τον "ευρωπαϊκό χώρο έρευνας", το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα πρέπει να καθορίσει τους κοινούς μεσοπρόθεσμους ευρωπαϊκούς στόχους και να καταρτίσει αποφάσεις σχετικά με νέες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες στην E&T, καθώς και τις μορφές και τα μέσα συντονισμού των εθνικών πολιτικών της E&T.

3. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η δημιουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς είναι απαραίτητη για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Η σταδιακή κατάργηση των φραγμών για την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την πολιτική ανταγωνισμού και τις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης έχει πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές σε πολλούς τομείς. Αρκεί να αναφερθεί η πρόσφατη περίπτωση των τηλεπικοινωνιών. Η οικονομική βάση της απασχόλησης ανανεώθηκε σε μεγάλο βαθμό.

Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν, όπως δηλώνεται στην προσφάτως εγκριθείσα "Στρατηγική για την εσωτερική αγορά", που συμπληρώνεται από τη διαδικασία του Κάρντιφ σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να βελτιωθεί όχι μόνο η λειτουργία των αγορών αλλά και να δημιουργηθούν νέοι παράγοντες ανταγωνισμού, να αυξηθούν οι δυνατότητες καινοτομίας και να αναπτυχθεί το εμπορικό πνεύμα. Οι ευρωπαϊκές αγορές πρέπει να προσαρμοστούν στις ανοικτές προοπτικές για μια οικονομία, βασιζόμενη στην καινοτομία και τη γνώση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας οφείλει :

- >> Να αναπτύξει μια ανοικτή μέθοδο συντονισμού για την προώθηση της διαδικασίας του Κάρντιφ, με την κίνηση μιας διαδικασίας συγκριτικής αξιολόγησης (*benchmarking*) όσον αφορά τις ορθές πρακτικές σχετικά με τις καθορισθείσες προτεραιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επωφελούμενο από τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως για

παράδειγμα από το "Σχέδιο δράσης σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες", από το "Σχέδιο δράσης σχετικά με το επιχειρηματικό κεφάλαιο", από την πρόταση σχετικά με το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας καθώς και από τις πρωτοβουλίες σχετικά με την πολιτική στήριξης των επιχειρήσεων.

- Να καθορίσει τις κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση ενός Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις, με σκοπό την τελική έγκρισή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα, ως μέσου προώθησης του νέου αυτού δυναμικού δημιουργίας θέσεων απασχόλησης.

Σε σχέση με τη διαδικασία του Κάρντιφ, επισημαίνονται οι ακόλουθες προτεραιότητες :

A/ Να αυξηθούν οι δυνατότητες εμπορικών ανταλλαγών με βάση την ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών και του ηλεκτρονικού εμπορίου.

B/ Να βελτωθεί η υλικοτεχνική υποστήριξη και το δίκτυο μεταφορών προκειμένου να ανταποκρίνονται στην αύξηση των εμπορικών ανταλλαγών.

Γ/ Να εκσυγχρονιστούν οι δημόσιες υπηρεσίες χρησιμοποιώντας ιδίως διάφορες μεθόδους εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.

Δ/ Να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών, τηρώντας πλήρως το "Πρόγραμμα δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες".

Ε/ Να βελτωθεί η ευαισθησία των αγορών χρηματοπιστωτικών αγορών όσον αφορά την αξία των άυλων επενδύσεων και της γνώσης.

ΣΤ/ Να ενθαρρυνθεί η πρόσβαση στα επιχειρηματικά κεφάλαια σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο, τηρώντας πλήρως το "Πρόγραμμα δράσης για τα επιχειρηματικά κεφάλαια".

Ζ/ Να δημιουργηθεί ένα σύστημα ενιαίου ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας και να οργανωθούν οι αγορές τεχνολογικής τεχνογνωσίας.

Η/ Να ενισχυθεί η πρωτοβουλία και η επιχειρηματική ανάπτυξη.

Απαιτείται επίσης μια ειδική δράση των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενίσχυση των δικτύων και των καινοτόμων δυναμικών : επιχειρηματική καινοτομία, χρηματοπιστωτική καινοτομία, καινοτομία στους ανθρώπινους πόρους και πιο αποτελεσματικοί μηχανισμοί τεχνολογικής μεταφοράς. Πρέπει να σηματοδοτηθούν νέα όρια διερεύνησης για την επιχειρηματική πρωτοβουλία : σε αγαθά και υπηρεσίες με μεγαλύτερο γνωστικό περιεχόμενο, το οποίο να ανταποκρίνεται σε νέες ανάγκες. Η δυναμική αυτή μπορεί να δημιουργήσει πολλές ποιοτικές θέσεις απασχόλησης.

Μια άλλη σημαντική ώθηση για την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση θα προέλθει από τον εν εξελίξει καθορισμό της πολιτικής στήριξης των επιχειρήσεων, ενόψει της προετοιμασίας του νέου πολυετούς προγράμματος. Η πολιτική αυτή πρέπει να δώσει έμφαση στις ακόλουθες προτεραιότητες :

A/ Στήριξη στην ένταξη νέων τεχνολογιών και τη δημιουργία παροχής εντατικών υπηρεσιών στον τομέα των γνώσεων υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις.

B/ Ανάπτυξη ομαδικών χαρακτηριστικών (*clusters*) και δικτύων καινοτομίας.

Γ/ Ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων και του συνεταιριστικού πνεύματος, από το τοπικό έως το διεθνές επίπεδο.

Δ/ Οργανωτική καινοτομία και νέα εργαλεία διαχείρισης της γνώσης.

Ε/ Ανάπτυξη των διαδικασιών πιστοποίησης που συνδέονται με την προώθηση της απόλυτης ποιότητας.

ΣΤ/ Κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα.

Ζ/ Κατάλληλες διαδικασίες κατάρτισης των ανθρώπινων πόρων.

Η/ Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών υποστήριξης.

Είναι επίσης σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες για κάθε τυπική περίπτωση. Για παράδειγμα :

- Οι ΜΜΕ υψηλού τεχνολογικού επιπέδου δημιουργούν αναπτυξιακές ανάγκες και κατάλληλους τρόπους πρόσβασης στην κεφαλαιαγορά και σε συμπληρωματικές τεχνολογικές δεξιότητες.

Οι δημιουργοί επιχειρήσεων πρέπει να πολλαπλασιαστούν με βάση την ενίσχυση του επιχειρηματικού κεφαλαίου, της τεχνικής και διοικητικής μέριμνας και της απλούστευσης των διαδικασιών και υποχρεώσεων.

- Για τις μικρές επιχειρήσεις, εκτός από την απλούστευση των διαδικασιών και υποχρεώσεων, μπορούν να υπάρξουν ευοίωνες προοπτικές με την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και την αξιοποίηση των δικτύων και τοπικών ταυτοτήτων. Αυτό το νέο δυναμικό δημιουργίας μικρών επιχειρήσεων και αύξησης της μικρής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας θα πρέπει να προωθηθεί από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Μικρών Επιχειρήσεων.

4. ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ : ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ήδη καθορίσει, κυρίως στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, τις κύριες προτεραιότητες για την Απασχόληση. Ο διπλός στρατηγικός στόχος της καταπολέμησης της ανεργίας της αύξησης του ποσοστού απασχόλησης απαιτεί :

- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών όπου η Ευρώπη σημειώνει σημαντικά ελλείμματα και δυνατότητες ανάπτυξης.
- Αποφασιστική αντιστροφή της τάσης για πρόωρη έξοδο από την αγορά εργασίας, ευνοώντας την απασχόληση των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας.
- Αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών, ευνοώντας την ισότητα των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τις θετικές δράσεις υπέρ της απασχόλησης των γυναικών.

Η αξιοποίηση αυτού του δυναμικού απασχόλησης απαιτεί επίσης αξιολόγηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο αποτελεί μια από τις βασικές αξίες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Τίθενται όμως δύο προϋποθέσεις για τη διατήρησή του στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης : ανανέωση της οικονομικής του βάσης, δημιουργώντας νέες παραμέτρους ανταγωνισμού, και εκσυγχρονισμός της μορφής του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου. Αυτό θα επιτρέψει την εξεύρεση ενός νέου σχήματος με περισσότερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Προκειμένου να γίνουν αντιληπτές οι σύγχρονες δυσχέρειες του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου και να εξευρεθούν οι σχετικές λύσεις απαιτείται η εκκίνηση από μια ευρεία έννοια της κοινωνικής πρόνοιας. Η κοινωνική πρόνοια δεν είναι μόνον εγγύηση παροχών σε περίπτωση κοινωνικών κινδύνων. Η κοινωνική πρόνοια συνίσταται επίσης σε προσωπικές υπηρεσίες, στην ποιότητα της εργασίας και σε ευκαιρίες ζωής. Όλα αυτά συντελούν στη συνοχή μιας κοινωνίας.

Είναι αναγκαίο να χαραχθεί μια θετική στρατηγική ανανέωσης του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου :

- Στοχεύοντας στην αύξηση των επιπέδων απασχόλησης και τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για όλους.
- Συνδυάζοντας τις αρχές της ανάληψης πρωτοβουλιών, της ευθύνης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης.

Σε αυτή την προσπάθεια ανανέωσης πρέπει να συμμετάσχουν όχι μόνον οι δημόσιες αρχές, αλλά όλοι οι λοιποί παράγοντες στα διάφορα επίπεδα, με έμφαση στους κοινωνικούς εταίρους και στον ρόλο του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου. Το έργο που θα παραχθεί κατά τον τρόπο αυτόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού κοινωνικού θεματολογίου, με σημεία που θα υλοποιηθούν κατά τη Γαλλική Προεδρία.

Πρέπει να αναπτυχθούν νέες μορφές ρύθμισης της αγοράς εργασίας, με νέο συσχετισμό ευελιξίας και ασφάλειας, θέμα που απαιτεί την ενεργό συμβολή των κοινωνικών εταίρων. Πέραν των εξελίξεων που θα σημειωθούν στον τομέα των συνθηκών εργασίας και των ελαχίστων προδιαγραφών, απαιτείται :

- Η ενίσχυση του ρόλου της ενεργού πολιτικής για την απασχόληση.
- Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ενισχύοντας την βάση χρηματοδότησής τους.
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίες οφείλουν να εξασφαλίζουν την αντιμετώπισή του όταν αποτύχουν τα παραπάνω.

4.1. Οι ενεργοί πολιτικές και η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση

Η διαδικασία του Λουξεμβούργου συνέβαλε σημαντικά στην ενίσχυση των ενεργών πολιτικών για την απασχόληση στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση.

Κατά την πορτογαλική Προεδρία θα διενεργηθεί ενδιάμεση αξιολόγηση της διαδικασίας του Λουξεμβούργου. Η αξιολόγηση αυτή θα συντελέσει στον μεγαλύτερο εξορθολογισμό των κατευθυντηρίων γραμμών και στον σαφέστερο καθορισμό δεικτών, αλλά θα πρέπει επίσης να επηρεάσει ένα προβληματισμό στρατηγικής φύσεως. Δεν πρόκειται για αναθεώρηση των κατευθυντηρίων γραμμών αλλά μάλλον για διερεύνηση των συνεργειών μεταξύ κατευθυντηρίων γραμμών και μεταξύ αυτών και των μεγάλων μακροοικονομικών προσανατολισμών. Πρόκειται επίσης να προσδιοριστούν σαφέστερα οι μεθοδολογίες συμμετοχής άλλων παραγόντων, ιδίως των κοινωνικών εταίρων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα πρέπει να καθορίσει κατευθύνσεις για την ενδιάμεση αυτή αξιολόγηση.

Όσον αφορά την δημιουργία θέσεων εργασίας για την ανανέωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου, τέσσερα σημεία απαιτούν προσπάθειες κατά προτεραιότητα :

A/ Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργών πολιτικών για την απασχόληση προς την κατεύθυνση της ικανότητας προς απασχόληση.

Η εξασφάλιση έγκαιρης αντιμετώπισης, χρησιμοποιώντας τις τεχνολογίες πληροφοριών στις υπηρεσίες απασχόλησης, η διαφοροποίηση των εναλλακτικών λύσεων και η πλήρης αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού, αποτελούν βασικούς παράγοντες επιτυχίας. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η κατάρτιση προγραμμάτων για τον άμεσο επαγγελματικό αναπροσανατολισμό των ανέργων σε ειδικότητες που παρουσιάζουν έλλειψη στην αγορά εργασίας.

B/ Ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ ικανότητας προσαρμογής και της δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η ανάπτυξη οργανισμών συνεχούς επιμόρφωσης, η προσφυγή σε εξελισσόμενο δίκτυο κατάρτισης, η διαχείριση του χρόνου εργασίας, η εναλλαγή κατάρτισης-απασχόλησης και ο καταμερισμός του κόστους θα πρέπει να αποτελέσουν κεντρικά θέματα του

αναπροσδιορισμού της σύμβασης εργασίας και των διαπραγματεύσεων μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα. Οι δημόσιες αρχές οφείλουν επίσης να συμβάλουν με ειδική υποστήριξη προς διευκόλυνση αυτών των διαπραγματεύσεων. Στις επιχειρήσεις που επενδύουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους πρέπει να παρέχονται φορολογικά παραφορολογικά κίνητρα.

Γ/ Αύξηση της απασχόλησης στις υπηρεσίες, διευκολύνοντας την ανάληψη επιχειρησιακών πρωτοβουλιών, μειώνοντας τη διοικητική επιβάρυνση των ΜΜΕ και περιορίζοντας το μη μισθολογικό κόστος των λιγότερο ειδικευμένων, και προωθώντας την ισότητα των ευκαιριών. Όσον αφορά τις προσωπικές υπηρεσίες, όπου υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις, είναι δυνατόν να συνδυαστούν οι πρωτοβουλίες του ιδιωτικού, του δημόσιου ή του τριτογενούς τομέως, χρησιμοποιώντας, ενδεχομένως, το κοινωνικό δελτίο υπέρ των πλέον μειονεκτικών κατηγοριών.

Δ/ Ανάπτυξη του *mainstreaming* (ένταξης της διάστασης της απασχόλησης σε όλες τις πολιτικές) υπέρ της ισότητας των ευκαιριών με ιδιαίτερη έμφαση σε όλους τους τομείς που συντελούν στο συμβιβασμό της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής. Ιδιαίτερη σημασία λαμβάνει η ενίσχυση του δικτύου υπηρεσιών υποστήριξης της οικογένειας και ειδικότερα του παιδιού.

4.2. Εκσυγχρονισμός της κοινωνικής προστασίας με ενίσχυση της βάσης υποστήριξής της

Εάν ο πληθυσμός γηράσκει, εάν δημιουργούνται νέες μορφές οικογένειας, εάν προβάλλουν νέοι κίνδυνοι στην αγορά εργασίας, οι εντάσεις που δημιουργούν τείνουν να συγκεντρώνονται συστήματα κοινωνικών παροχών, ιδίως δε στις συντάξεις. Η τάση αυτή καθίσταται σημαντική και ανησυχεί σήμερα όλες τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις παρά την μεγάλη διαφοροποίηση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Για τον λόγο αυτόν κινήθηκε πρόσφατα μια διαδικασία συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τον εκσυγχρονισμό αυτών των συστημάτων. Λαμβάνοντας υπόψη την πρόσφατη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια "Συντονισμένη στρατηγική εκσυγχρονισμού της κοινωνικής προστασίας", η Ομάδα υψηλού επιπέδου που συγκροτείται επί του παρόντος θα πρέπει να επιλέξει ως προτεραιότητα την αξιολόγηση της μελλοντικής βιωσιμότητας αυτών των συστημάτων.

Υπό τις παρούσες συνθήκες, η ενίσχυση της βιωσιμότητας των συστημάτων προστασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από ένα παράγοντα : αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των πληθυσμών της Ευρώπης, το οποίο βρίσκεται σε ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο. Το ποσοστό απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κατά το τέλος της δεκαετίας του 90, ελάχιστα υπερβαίνει το 60 %, εις αντίθεση με τα ποσοστά άνω του 75 % στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Η αύξηση όμως του ποσοστού απασχόλησης προϋποθέτει μια μεγάλη ικανότητα καθαρής δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Προς το σκοπό αυτόν, εκτός της ανάγκης να εξασφαλιστεί η μακροοικονομική σταθερότητα και να τονωθούν οι παράγοντες ανάπτυξης, απαιτείται να βελτιωθεί η ίδια η λειτουργία της αγοράς εργασίας, κυρίως προς την κατεύθυνση :

Α/ Της ενίσχυσης της ικανότητας προς απασχόληση και προσαρμογή με βάση την δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση για την πρόληψη της ανεργίας.

Β/ Της αύξησης της αποτελεσματικότητας των ενεργών πολιτικών για την απασχόληση, ενισχύοντας την ενεργοποίηση των κοινωνικών πολιτικών.

Γ/ Του εκσυγχρονισμού των φορολογικών και παραφορολογικών συστημάτων προκειμένου η εργασία να είναι αποδοτική για όλους τους πολίτες.

Δ/ Της προώθησης μιας πιο ενεργού γήρανσης, καταπολεμώντας την πρόωρη απόσυρση από την αγορά εργασίας.

Ε/ Της ελαστικότητας του χρόνου εργασίας κατά την διάρκεια της ενεργού ζωής επιτρέποντας ένα καλλίτερο συμβιβασμό μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, και πιο ευέλικτες επαγγελματικές σταδιοδρομίες βασιζόμενες στη διατήρηση των βασικών δικαιωμάτων κοινωνικής προστασίας και πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση.

Δεν πρόκειται μόνον για την ενίσχυση των κοινωνικών παροχών. Η κοινωνική πρόνοια δεν είναι μόνον εγγύηση παροχών είναι επίσης πρόσβαση σε υπηρεσίες. Η κρίση του παραδοσιακού οικογενειακού προτύπου πρέπει να αντισταθμιστεί από την ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών στήριξης της οικογένειας και όλως ιδιαιτέρως των παιδιών και των ηλικιωμένων. Ως εκ τούτου πρέπει να προαχθεί ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών με το πλεονέκτημα ότι συντελεί επίσης σημαντικά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Αυτοί φαίνεται να είναι ορισμένοι από τους σημαντικούς συντελεστές για μια θετική στρατηγική εκσυγχρονισμού της κοινωνικής προστασίας και ανανέωσης του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου. Θετική διότι :

- Ενισχύει την βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας.
- Ενισχύει την υποστήριξη της οικογένειας.
- Ενισχύει την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- Εισάγει μεγαλύτερη ευελιξία, διατηρεί τις βασικές ασφαλίσεις και ανοίγει νέες προοπτικές προώθησης στην αγορά εργασίας.
- Συμβάλλει στη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας.

Βελτιώνει συνολικά την ευημερία και την κοινωνική συνοχή κατά την ευρεία έννοια που αναφέρθηκε ανωτέρω.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας :

Α/ Θα επικυρώσει την συγκρότηση μιας ομάδας υψηλού επιπέδου για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής προστασίας και θα καθορίσει τις προτεραιότητες των εργασιών του με έμφαση στην πραγματοποίηση μιας μελέτης προβλέψεων σχετικά με τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος ενόψει του 2010-2020.

Β/ Θα καθορίσει τις μορφές συνεργασίας και ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών.

E:\Documents\01A - Main\07 - Πορτογαλία Γενικά - Επαφές, πληροφορίες, Υλικό\00 - Πρόεδρία Ε.Ε\Έγγραφο Προεδρίας για Απασχόληση - Οικονομικές Μεταρρυθμίσεις και Κοινωνική Συνοχή - small size.doc

Γ/ Θα ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καθορίσει τις αναγκαίες διαδικασίες για την ενίσχυση των συστημάτων ενημέρωσης σχετικά με την κοινωνική προστασία.

4.3. Ενίσχυση της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού

Η Ευρώπη του 21ου αιώνα πρέπει να διαθέτει συστηματική πολιτική καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, υπό τις παλαιότερες και τις νέες μορφές τους.

Παρά τα υψηλά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης στο σύνολο της ΕΕ και την ύπαρξη σημαντικών μέτρων κοινωνικής προστασίας, το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού παραμένει ακόμη σε ανησυχητικές διαστάσεις.

Τα εν λόγω φαινόμενα, παρά τη διαφορετική τους μορφή και ένταση, αφορούν όλα τα κράτη μέλη και πλήττουν ιδίως τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, τις πιο υποβαθμισμένες οικονομικά περιοχές καθώς και τους πολίτες που βρίσκονται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση απέναντι στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον, η δυναμική του κοινωνικού συστήματος συνεχίζει να τροφοδοτεί, με κάποια συχνότητα, την εμφάνιση φαινομένων παιδικής φτώχειας και δυσκολιών κοινωνικής ένταξης παιδιών και νέων.

Η προβλεπόμενη ένταση των μεταβολών όσον αφορά τις αναγκαίες ικανότητες για να αντιμετωπιστούν οι νέες τεχνολογικές προκλήσεις των επιχειρήσεων, ενέχουν εξίσου κίνδυνο να αναπτυχθούν νέες διαδικασίες κοινωνικού αποκλεισμού.

Συνεπώς, το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού απαιτεί μεγάλη προσπάθεια συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Με βάση την έκθεση σχετικά με την κοινωνική κατάσταση και την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Μια Ευρώπη για όλους», το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα καθορίσει την ανοικτή μέθοδο συντονισμού, η οποία πρέπει να εφαρμοστεί αναφορικά με τις δύο μορφές δράσης που καλείται να αναλάβει κάθε κράτος μέλος, με τη συμμετοχή των λοιπών εταίρων που ενεργούν για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης :

A/ Να υλοποιηθεί η ένταξη (*mainstreaming*) του στόχου αυτού στις πολιτικές εκπαίδευσης, κατάρτισης, απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας

B/ Να αναπτυχθούν ολοκληρωμένα προγράμματα με στόχο τις κοινωνικές ομάδες που υφίστανται μεγαλύτερο κοινωνικό αποκλεισμό, θέτοντας ως μείζονα προτεραιότητα την απόληψη της παιδικής φτώχειας έως το 2010.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα ζητήσει επίσης από την Ομάδα Υψηλού Επιπέδου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον καθορισμό ενός πλαισίου με δείκτες παρακολούθησης της κοινωνικής κατάστασης, επιτρέποντας έτσι τον προσδιορισμό πολιτικών στόχων που να μπορούν να εμπλουτιστούν από την εμπειρία των διαφόρων κρατών μελών.

5. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ένα κεντρικό ζήτημα βρίσκεται στην ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα : να εξασφαλιστεί ένας συνδυασμός πολιτικών (*policy mix*), οι οποίες να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και την απασχόληση, διασφαλίζοντας τη μακροοικονομική σταθερότητα και την εδραίωση του ευρώ. Πρόκειται, στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για την προώθηση της ανάπτυξης και της μετάβασης προς μια οικονομία καινοτομίας και γνώσεων. Αυτό απαιτεί, ιδίως, την ενίσχυση του ρόλου των διαρθρωτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων.

Η νομισματική και συναλλαγματική πολιτική αποτελεί βασικό πυλώνα του συνδυασμού πολιτικών. Η νομισματική πολιτική, την οποία καταρτίζει και εκτελεί το σύστημα ευρώ, έχει ως κύρια αποστολή να εγγυάται τη σταθερότητα των τιμών. Η δυνατότητά της να στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Κοινότητας εξαρτάται από την κατάσταση των άλλων βασικών πυλώνων του συνδυασμού πολιτικών. Το δεύτερο πυλώνα καταλαμβάνει η δημοσιονομική πολιτική, η οποία καταρτίζεται και εκτελείται από τις εθνικές κυβερνήσεις, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ο τρίτος πυλώνας αποτελείται από τη μισθολογική πολιτική, η οποία διαμορφώνεται κατά κύριο λόγο στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων μεταξύ κοινωνικών εταίρων.

Ενδείκνυται η πολυμερής παρακολούθηση των δημοσιονομικών πολιτικών, προσπαθώντας ιδίως :

A/ Να βελτιωθούν οι μεθοδολογίες παρακολούθησης των δαπανών, του χρέους ή του ελλείμματος, όχι μόνο στο επίπεδο, αλλά και στο περιεχόμενό τους.

B/ Να τελειοποιηθεί η επιτήρηση των ελλειμμάτων, κατά τρόπον ώστε να μεγιστοποιηθούν τα περιθώρια δράσης των αυτόματων σταθεροποιητικών παραγόντων.

Γ/ Να βελτιωθεί η ποιότητα των δημόσιων δαπανών, αναδιαρθρώνοντάς τις, ώστε να προωθούν τις δημόσιες επενδύσεις, και να ανταποκρίνονται στις νέες προτεραιότητες (Ε & Α, εκπαίδευση και κατάρτιση, εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης, πρόσβαση στις τηλεπικοινωνίες, κλπ.).

Δ/ Να καθοριστούν νέες μέθοδοι σύναψης εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα προκειμένου να επισπευσθεί η υλοποίηση των επενδύσεων, που είναι απαραίτητες για τον εκσυγχρονισμό των οικονομιών, και να υπάρξει όφελος από την εισαγωγή νέων προϊόντων στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Όσον αφορά ειδικότερα τη φορολογική πολιτική :

A/ Να αναπτυχθεί ο συντονισμός στο φορολογικό τομέα με σκοπό να ξεπεραστούν τα εκκρεμή εμπόδια από τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

B/ Να σημειωθεί πρόοδος στις φορολογικές τροποποιήσεις για την προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής.

Γ/ Να ενισχυθούν τα φορολογικά κίνητρα που ευνοούν την προσαρμογή των επιχειρήσεων και των προσώπων σε μια οικονομία καινοτομίας και γνώσης.

Δ/ Να προωθηθεί ευνοϊκότερο φορολογικό πλαίσιο για τις ΜΜΕ.

Είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας να βελτιωθεί ο πολυμερής συντονισμός των μακροοικονομικών πολιτικών προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης με σκοπό την προώθηση της ανάπτυξης σε σταθερές βάσεις.

Πράγματι, ο οικονομικός συντονισμός δύναται να πραγματοποιηθεί σε διαδοχικά επίπεδα. Ήδη έχουν εφαρμοστεί ορισμένα από αυτά : Καθορισμός κοινών στόχων, μεταφορά τους σε εθνικά σχέδια, πολυμερής εποπτεία όσον αφορά την επίτευξή τους. Είναι εντούτοις δυνατό να σημειωθεί πρόοδος σε άλλα επίπεδα συντονισμού :

Α/ Αξιολόγηση των κοινών και αθροιστικών αποτελεσμάτων των διαφόρων εθνικών επιλογών.

Β/ Ανάπτυξη κοινών μεθόδων για την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως για παράδειγμα ασύμμετρα ή συνολικά πλήγματα και δημιουργία μεγάλων έργων υποδομής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για μεγαλύτερη προώθηση των σημαντικών αυτών έργων υποδομής πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα καλύτερης εκμετάλλευσης του ρόλου της ΕΤΕ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, των εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, ενισχύοντας τα διευρωπαϊκά δίκτυα, με έμφαση στην υποδομή πληροφόρησης.

Εξάλλου, είναι πρωταρχικής σημασίας να καθορισθεί και να συντονιστεί καλύτερα ο ρόλος όλων των ενεχομένων οργανισμών και φορέων : ECOFIN, Ευρώ-11, Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, ΕΚΤ, κοινωνικοί εταίροι, διάλογος σε επίπεδο μακροοικονομίας. Πρόκειται για την ανάπτυξη σχέσεων ανταλλαγής και οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των ενεχομένων φορέων στα πλαίσια των οποίων μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ο διάλογος σε επίπεδο μακροοικονομίας.

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ

Η δημιουργία της πολιτικής διάστασης της Ευρώπης αποτελεί μοναδική εμπειρία. Η επιτυχία της εξαρτάται από την ικανότητα να συνδυάζει τη συνοχή διατηρώντας την πολυμορφία και τη δημοκρατική νομιμότητα. Αυτό απαιτεί την χρησιμοποίηση διαφορετικών πολιτικών μεθόδων ανάλογα με τις πολιτικές και τις αντίστοιχες θεσμικές διαδικασίες. Πράγματι, μεταξύ της λογικής της ολοκλήρωσης και της λογικής της απλής συνεργασίας, ήταν αναγκαίο να αναπτυχθούν περαιτέρω διάφορες μέθοδοι. Έτσι :

Η νομισματική πολιτική αποτελεί μια κοινή και ενιαία πολιτική στο πλαίσιο της ζώνης ευρώ.

- Οι εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές συντονίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάσει αυστηρώς προκαθορισμένων κριτηρίων.
- Οι πολιτικές της απασχόλησης συντονίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάσει κατευθυντηρίων γραμμών και ορισμένων δεικτών που επιτρέπουν ένα περιθώριο προσαρμογής σε εθνικό επίπεδο.
- Οι πολιτικές κοινωνικής προστασίας κινούν μια διαδικασία συνεργασίας με σκοπό τον εκσυγχρονισμό τους, σεβόμενες τις εθνικές διαφορές.

Οι πολιτικές που χρησιμεύουν στην οικοδόμηση της ενιαίας αγοράς, όπως η νομισματική πολιτική ή η πολιτική ανταγωνισμού εντάσσονται, ευλόγως, σε αυστηρότερη μέθοδο συντονισμού όσον αφορά τις προς τήρηση αρχές. Υφίστανται εντούτοις άλλες πολιτικές που εστιάζονται περισσότερο στη δημιουργία νέων δεξιοτεχνιών και ικανοτήτων με σκοπό την εκμετάλλευση της αγοράς αυτής και την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αλλαγών. Πρόκειται για την ταχύτερη μάθηση και την εξεύρεση προσαρμοσμένων λύσεων. Οι πολιτικές αυτές ανέπτυξαν μια μέθοδο συντονισμού πιο ανοικτή στην εθνική πολυμορφία, της οποίας το πλέον εξελιγμένο παράδειγμα είναι επί του παρόντος η επονομαζόμενη διαδικασία του Λουξεμβούργου σχετικά με τις πολιτικές απασχόλησης.

Πρόκειται για τον καθορισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο στρατηγικών κατευθυντηρίων γραμμών για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αλλαγών, με την οργάνωση, στη συνέχεια μιας διαδικασίας άμιλλας μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να τις εφαρμόσουν προωθώντας την ανταλλαγή ορθών πρακτικών εφιστώντας, ωστόσο, την προσοχή στις εθνικές ιδιαιτερότητες. Παρά τις αναπόφευκτες δυσκολίες, τα επιτευχθέντα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά.

Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού ποικίλει αναλόγως των τομέων στους οποίους εφαρμόζεται και της ερμηνείας της αρχής της επικουρικότητας σε κάθε τομέα. Στην πιο ολοκληρωμένη μορφή της, η ανοικτή αυτή μέθοδος συντονισμού εφαρμόζεται σε ένα πλαίσιο με τα ακόλουθα στάδια :

Α/ Βάσει ανάλυσης και απολογισμού, καθορισμός των κατευθυντηρίων γραμμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με πολιτικό συμβιβασμό για την εφαρμογή τους στο πιο υψηλό επίπεδο.

Β/ Επισήμανση ορθών πρακτικών και δεικτών αναφοράς με σκοπό τη συγκριτική αξιολόγηση (*benchmarking*) στα πλαίσια των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών.

Γ/ Εκπόνηση εθνικών σχεδίων για την εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών κατά τον κατάλληλο τρόπο και με τη συμμετοχή διαφόρων φορέων, με τον καθορισμό ενδιάμεσων στόχων και διαδικασιών μάθησης.

Δ/ Οργάνωση των διαφόρων αρμοδίων εταιρικών σχέσεων και εφαρμογή του εθνικού σχεδίου.

Ε/ Έλεγχος και αξιολόγηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων κατόπιν συζήτησης και εποπτείας από τους εταίρους και τυχόν υποβολής συστάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μπορούν να έχουν διαφορετική διάσταση και αποδοτικότητα. Πέραν της προώθησης μιας τυπικά ευρωπαϊκής διάστασης όπως τους προσδίδεται, μπορούν να διαδραματίσουν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην στήριξη του συνολικού πλαισίου της ανοικτής μεθόδου συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών. Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατό να προσαρμοσθεί η συνεισφορά των κρατών μελών στον κοινοτικό προϋπολογισμό αναλόγως των δυνατοτήτων τους.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να προωθηθεί η συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η διαβούλευση με τα άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής καινοτομίας είναι επίσης απαραίτητο να επέλθουν καινοτομίες στις πολιτικές μεθόδους. Η ανοικτή αυτή μέθοδος συντονισμού επιτρέπει να σημειωθεί πρόοδος με σεβασμό στην πολυμορφία. Συνεπώς, θα πρέπει να εφαρμοσθεί με τις προσήκουσες προσαρμογές σε νέους τομείς, όπως προτείνεται σε διάφορα προηγούμενα κεφάλαια.

Για την εξασφάλιση της συνολικής συνοχής και του προσδιορισμού των στόχων σε όλους τους τομείς εφαρμογής της μεθόδου αυτής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα πρέπει να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την εκπόνηση πρότασης για ένα πλαίσιο σύνθεσης, αποτελούμενο από τους πλέον σημαντικούς δείκτες διαρθρωτικών αλλαγών, παρουσιάζοντας τις επιπτώσεις τους στο συντελεστή οικονομικής ανάπτυξης και στο συντελεστή απασχόλησης στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Μια ευρωπαϊκή στρατηγική ανάπτυξης και απασχόλησης απαιτεί καλύτερο συντονισμό μεταξύ των μακροοικονομικών πολιτικών, των διαρθρωτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων, και των ενεργών πολιτικών απασχόλησης, βασισμένων στα συμπεράσματα από τις διαδικασίες της Κολωνίας, του Κάρντιφ και του Λουξεμβούργου.

Οι διαδικασίες αυτές διαμορφώθηκαν σε ιστορικά πλαίσια και εδραιώθηκαν, βάσει εξελίξεων και χρονικών πλαισίων που απορρέουν από συγκεκριμένα αίτια. Λαμβανομένου υπόψη του καθορισμένου στις συνθήκες πλαισίου, και δεδομένων των διαφόρων επιπέδων επικουρικότητας και ομάδων του Συμβουλίου που συμμετέχουν, δικαιολογείται η διατήρησή τους ως διαφορετικών διαδικασιών. Φαίνεται όμως ότι είναι πλέον απαραίτητο να βελτιωθεί ο συντονισμός, η συνέργεια και η αποτελεσματικότητά τους.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα πρέπει να αναπτύξει τα συμπεράσματα που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι, ώστε οι κύριες κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής πολιτικής (ΚΚΓΟΠ) να ενισχύσουν τον χαρακτήρα τους ως εγγράφου πλαισίου, όχι μόνο όσον αφορά τις διάφορες μακροοικονομικές πολιτικές αλλά και τις διαρθρωτικές πολιτικές και μεταρρυθμίσεις, καθώς και όσον αφορά το συντονισμό με τις κατευθυντήριες γραμμές στον τομέα της απασχόλησης. Η συνοχή και η συνέργεια μεταξύ των τριών παραμέτρων αυτών πρέπει να εξετάζονται κατά τρόπο σαφή και συστηματικό.

Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να υποβληθούν στο ECOFIN προτάσεις από άλλες ομάδες του Συμβουλίου, ειδικότερα από την Ομάδα "Εργασία και Κοινωνικές Υποθέσεις", αλλά και από την Ομάδα "Εσωτερική Αγορά και Βιομηχανία", στα πλαίσια της διαδικασίας συντονισμού, υπό την πολιτική καθοδήγηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Οι διαδικασίες του Κάρντιφ και του Λουξεμβούργου θα επιτρέψουν να εξεταστούν διεξοδικότερα τα θέματά τους.

Πέρα τούτου, οι ΚΚΓΟΠ θα πρέπει να καθορίσουν τις προς υιοθέτηση από την ΕΕ κατευθυντήριες γραμμές καθώς και τις συστάσεις προς τα κράτη μέλη, στα πλαίσια πολυετούς προοπτικής πλαισίωσης για το προσεχές έτος, λαμβανομένων υπόψη των προσφάτων εξελίξεων που διαπιστώθηκαν.

Η σπουδαιότητα των ΚΚΓΟΠ αιτιολογεί την ουσιαστικότερη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην οριστική διατύπωση του εγγράφου αυτού.

Επιπλέον, πρέπει να αξιοποιηθούν σε πολιτικό επίπεδο οι συνδυαστικοί μηχανισμοί όσον αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή συστάσεων με τη συμμετοχή των σχετικών ομάδων του Συμβουλίου.

Επίσης, είναι σημαντικό να πραγματοποιείται η ενημέρωση και η διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων βάσει των δομών του κοινωνικού διαλόγου, της Μόνιμης Επιτροπής Απασχόλησης και του διαλόγου σε επίπεδο μακροοικονομίας, ώστε να καταστεί δυνατό επίσης να καθοριστούν οι ενδεχόμενες συμβολές τους στις προς υιοθέτηση κατευθυντήριες γραμμές και στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Απασχόληση.

Εναπόκειται στην πορτογαλική Προεδρία να κατευθύνει την πρώτη φάση εφαρμογής αυτής της νέας αντίληψης των ΚΚΓΟΠ, στα πλαίσια που θα καθοριστούν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας.

Άλλο μέσο συντονισμού που πρέπει να ενισχυθεί είναι η ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βασισμένη στο άρθρο 127 των συνθηκών, σχετικά με τις "Κοινοτικές πολιτικές προς εξυπηρέτηση της απασχόλησης", η οποία διευκρινίζει τους τρόπους επίτευξης της ένταξης της διάστασης της απασχόλησης σε όλες τις πολιτικές (*mainstreaming*) προς όφελος του στόχου της απασχόλησης, ως βάση των κοινοτικών πολιτικών.

Η σύσταση «Κέντρου παρακολούθησης των βιομηχανικών αλλαγών», κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που θα εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας, πρέπει επίσης να ενισχύει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών για τη

διαχείριση των αλλαγών, με τη συμμετοχή των διαφόρων φορέων και ειδικότερα των κοινωνικών εταίρων και της βιομηχανίας εν γένει.

Η αναζήτηση αυτή συντονισμένης δράσης πρέπει να περιλαμβάνει πολλούς άλλους φορείς, πέραν των κυβερνήσεων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αρχής γενομένης από τα σημαντικά θεσμικά όργανα, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι κοινωνικοί εταίροι, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών. Θα προωθηθεί φόρουμ υψηλού επιπέδου πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου με σκοπό την επισκόπηση των διαφόρων διαδικασιών και τον καταμερισμό ευθυνών στα πλαίσια του φόρουμ αυτού. Στόχος είναι ο εμπλουτισμός του περιεχομένου του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για την Απασχόληση που προέκυψε από τη διαδικασία της Κολωνίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα ετήσιας διοργάνωσης του *φόρουμ* αυτού.

Τέλος, η δράση αυτή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις πρωτοβουλίες που θα λάβουν οι ίδιοι οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών, ήτοι, οι κοινωνικοί εταίροι, οι εταιρείες, οι οργανισμοί, οι περιφέρειες και οι πολίτες μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών που θα πρέπει να συνεχίζει να οικοδομείται.

Από όλα αυτά εξαρτάται η ικανότητα της Ευρώπης να επηρεάζει το δικό της τρόπο ανάπτυξης. Η πορτογαλική Προεδρία υπολογίζει στη συμμετοχή και τη δέσμευση όλων αυτών των φορέων για να δοθεί νέα μακροπρόθεσμη ώθηση στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Τούτη είναι αναμφισβήτητη η στιγμή.
